

Становище

от

Проф. д-р *Ромео Александров Смилков*

АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

за

за дисертационен труд на тема:

Семиотичният подход при режисьорския анализ на оперното произведение

на

Докторант: *Нина Найденова*

НБУ-София

Югоизточноевропейски център за семиотични изследвания

за придобиване на научна и образователна степен „доктор“ по професионално направление **8.3**. Музикално и Танцово изкуство

Дисертационният труд на докторант *Нина Найденова* на тема: „*Семиотичният подход при режисьорския анализ на оперното произведение*“ представлява едно задълбочено научно изследване. На първо място, достойнствата и приносите на този труд се основават на факта, че то се опира на *личен опит* – върху „*примери от собствената режисьорска практика*“. В процеса на продължителната работа върху труда докторант *Нина Найденова* съчетава теоретичните изследвания на знаковите системи в оперното произведение с реалната режисьорска практика.

Подходът към извеждане на целта и задачите на изследването впечатляват с дълбочината на изследователските търсения.

В търсенето на проекцията на авторовото послание в режисьорския

подход към оперното произведение, докторант Нина Найденова „тръгва” от характерните за операта жанрови константи (съчетаване на лирика, епос и драма), които обуславят тясното взаимодействие между принципите на музикалната драма и театралната драматургия. На тази основа се изтъква „генетичната” *емоционална обвързаност* на авторите към творбата им, която по-късно се проектира както върху нейните интерпретатори, така и върху публичната рецепция на творбата (върху „зрител, читател, слушател и др.”) (Автореферат, с. 2).

При формулиране на основната цел на изследването, докторант Нина Найденова акцентира върху неизследваното, което се корени в авторовото послание. Това, което го издига на „ниво изкуство” – „трансформацията на *емоционалния патос – послание*”. Очертава се посоката към търсене на пътя на *субективното емоционално послание - как то „преминава от създателя – творец, през интерпретатора – изпълнител и стига до възприемания го реципиент /зрител/”* (Автореферат, с. 3).

Със значение на *хипотеза* на изследването се явява заявката за „възможност за създаване на подобен лост – формула, дава именно науката семиотика с всичките нейни аспекти, засягащи интерпретацията като процес, комуникацията на различни смислови равнища, генезиса на оперното произведение и неговата знаковост и т.н.” (Автореферат, с. 4)

Подстъп към формулиране на целта и задачите на изследването е убедителното излагане на *мотивите* на докторант Н. Найденова. На първо място, необходимостта от изследване и обобщаване на механизмите за *емоционално въздействие* се корени в практика ѝ като режисьор. В нея, до момента на избора на темата, се вписват **25** (двадесет и пет) постановки, реализирани на сцена. На тази основа се появяват индикации за търсене и изразяване на собствени или авторови послания чрез визуален знак. На практика докторантката се убеждава във ефективността на взаимодействието *емоционална експресия – сценичен*

знак, което въздейства на зрителя на две нива (психо - емоционално и мисловно). Така докторатката убедително аргументира приоритетите на изследователския интерес (отново следва да подчертаем, че той е органически обвързан с режисьорската ѝ практика) - „извеждането на **Режисьорски Знак** на представлението”, както и темата на това изследване.

Достойнство труда е солидно поставената теоретична основа, с ясно формулирани цели и задачи, подробно и убедително излагане на мотивите за избора на темата и насоката на изследването, методологията. Трябва специално да се изтъкне и формулирането на очакваните *приложни* резултати на този труд: на основа на „взаимодействие на практиката с теорията” се извеждат „**принципите за формиране на емоционалната знакова експресия**” и „**превръщането на емоционалната знакова експресия в Знак-Маркер на представлението**” (подчертаването с bold е на докторант Н. Найденова) Във връзка със задачите на изследването докторантката извежда и използва работното понятие „*емоционална знакова експресия*”, което съчета съдържанието на понятията *емоционален опит, емоционален патос, емоционално ядро-заряд*. (Автореферат, с. 8).

Оригинаалното структуриране, прецизното и подробно индексирание на основните части и параграфи на труда се обуславя от сериозността и задълбочеността на изследователска работа.

Във *Въведение* са прецизно и подробно изложени и аргументирани целта и задачите, мотивите, хипотезата, очакваните резултати и методологията на изследователската работа.

В *първия* крупен раздел, който е с буквена индексация - *А*), се поставят теоретико-аналитичните основи на изследването. Той включва: *1. Семиотични аспекти при структурирането на оперното произведение*

като партитура и като представление) – структура, която обхваща **4** (четири) основни изследователски акценти: 1. Синтетичната природа на оперното изкуство. Генезис на жанра; 2. Оперното произведение в семиотична перспектива; 3. Оперното произведение като метатекст; 4. Интерпретацията на оперното произведение като процес на формообразуване на емоционални знакови послания.

Във *втория* крупен раздел (**В/ Теоретико-приложни аспекти на изследването в контекста на конкретна режисьорска практика**) се поставя следната проблематика: *II Режисьорска интерпретация на емоционалната знакова експресия от партитура в представление. Формиране на СЦЕНИЧЕН ЗНАК-МАРКЕР*. Този етап изследването съдържа следните основни акценти: 1. Структуриране на *идея и послание* от партитура в представление в процеса на семиозиса на оперното произведение; 2. Основни елементи на режисьорския анализ формиращи *емоционалната знакова експресия* на оперното произведение; 3. Модел за изграждане на “*Re*” знак в процеса на семиозиса. Модели от собствена режисьорска практики.

Изведените модели от докторант Н. Найденова се проектират в конкретни примери от режисирани от нея постановки на **4** (четири) опери: „Макбет”/Верди, „Мадам Бъттерфлай”/Пучини, „Любовен еликсир”/Доницети и „Аида”/Верди.

В *Заключение* са представени изводите от изследването. Направеното обобщение на резултатите от изследователската работа е задълбочено и коректно. Формулирането на **5** (пет) основи приноси, основано на самооценката на докторант Нина Найденова, очертават стойността и значението на труда – и в теоретичен и в практически аспект.

В двете *Приложения* се съдържат конкретни примери за *Ре знак* (1.) и *Някои постижения на представения труд на основата на самооценка* (2.).

Публикации по темата на дисертацията включва богат списък с режисирани от докторант Нина Найденова оперни представления в оперни театри в България и в задгранични гастроли като режисьор през периода 2000 – 2009 г., в страните *Испания, Португалия, Италия, Германия, Франция, Швейцария, Австрия, Холандия, Съединените Американски Щати.*

Библиография съдържа общо **103** източници на изследването. Те са структурирани в четири раздела: Книги (40 броя); Литература на чужд език (23 броя); Периодика (сборници, статии в списания и вестници – 36 броя); и Речници (справочна литература – 4 броя).

Богатото насищане на текста с *графики, схеми, илюстративен материал* онагледява и доизяснява както теоретичните постановки, така и препратките към примерите, свързани с конкретната режисьорска практика.

Ще гласувам положително - „**ЗА**” присъждане на научна и образователна степен „**Доктор по музикознание и музикално изкуство**”

на

Нина Найденова.

април 2019 г.

проф. д-р Ромео Смилков